

Egy szegedi vállalkozó halálos szerencsétlensége.

— Fejjel zuhant a pincébe. —

(Saját tudósítónktól.) Tragikus halállal halt meg hétfőn Munkácsi János, szegedi építési vállalkozó. A múlt hétfőn fejjel lezuhant a Bruckner-testvérek Kossuth Lajos-sugárúti vaskereskedésnek pincéjébe. Az esés következtében agyrázkódást szenvedett. Egy hétig eszméletlenül fekiúdt a lakásán. Hétfőn délből meghalt Munkácsi János. A rendőrség megindította a nyomozást, hogy a halálos szerencsétlenségért terhel-e valakit felelősség?

Munkácsi Jánost igen sokan ismerték Szegeden. Őszhaju, kuszált bajszu aggastyán volt a „János bácsi“, hetvenhárom esztendő sulyát cipelte a vállán. Olyan vigkedélyű, mulatos természetű ember volt, hogy olykor olykor megszegyenyítette a fiatalokat. Mindig jókedvében találták. Naponta két-három liter bort ivott, ami alig látszott meg rajta. Megszokásból ivott. A cigányzenét is nagyon kedvelte. Ha mulatos kedve kerekedett, asztalához intette a cigányt édes-bus magyar nótákat muzsikáltatott. Olyankor a tenyerébe temette az arcát és mélyen belenézett a borba. Aztán hirtelen fölkapta a fejét, magasra emelte a poharát és énekelni kezdett. Mindenki megbámulta a jól megtermett aggastyánt, amint fiatalos tüzzel mulatott a cigánynyal. Néha-néha táncra is perdült a „János bácsi“. Kitartó hévvel ropta a csárdást, keményen összezsapta a bokáját.

— Csuha, öreg ember nem vén ember! — kiáltotta mulatozás közben. Talpra esett mondásaival állandóan derűtségben tartotta a társaságot. Érdekes ember volt. Hetvenhárom éve ellenére olyan fürge volt, mind a gyermek. Játszi könnyedséggel végezte a munkáját, még csak meg sem görnyedt. Szikár alakja volt, lábával keményen toppantott a földre. Halvány pirosság terpeszkedett az arcán, fekete szeme még a régi tűzben ragyogott.

— Sose halunk meg! — ezt kiáltotta harsány hangon, amikor borozás közben régi kalandoknál, kacsiás menyecskekről beszélgetett. Valósággal fölviányozta a környeztet. Aki a társaságában volt, kilábal a gondból, a mulatozásban János bácsi nem ismerte a tréfát. Szívvel-lelékkel mulatott, a keserűség nem térhetett meg a poharában.

A múlt hétfő estéjén is betért borozgatni a Kossuth Lajos sugárúti Báló-féle koresmába. Rózsa János társaságában volt, aki régi jóbarátja. Az utóbbi időben társultak is az építési vállalkozásban. Amikor a koresmába tértek, már jókedvben voltak. Derült hangulatban töltötték az időt, még mókázott is az öreg. Egy félliter bort rendelt, kis üveg parádi vízzel. Rövid idő alatt fölhörpintették a bort, amely után már távozóban voltak. Távozáskor még tréfásan elbeszélgett a János bácsi.

— Szép kis szőke jányom, — mondta a koresmáros leányának, aki kiszolgálta — nemsokára visszajövök. Csak egy kis dolog után nézek még.

A vendégektől is a legjobb egyetértésben vált el. Szegény János bácsi nem is gondolt arra, hogy néhány perc múlva élettelenül hever a pince mélyén. Mert úgy történt. A barátjával együtt bement a szomszédos házban levő vaskereskedésbe, amely a Bruckner-testvérek tulajdona. Október elsején helyezték át az üzletüket a Jerney-házból. Az új vaskereskedés berendezésére volt kíváncsi Munkácsi János. Jól megnézett mindent, a legkisebb zeg-zug iránt is érdeklődött.

Az üzlet hátulsó részében, szemben a bejárattal van a raktárhelyiség. Különbféle tárgyak vannak egymásra halmozva, egészen a mennyezetig. A hatalmas helyiséget három villanykörte világítja meg. A raktár bejáratánál, a jobboldalon, pincébe vezető lejárta van. A múlt héten még nem volt befejezve a raktár építése. A pincelépés sem

volt még lerakva. A raktárban tehát egy úr tátongott, amely körül a járás-keles föltlenül csak a legnagyobb vigyázatossággal történhetett.

Munkácsi János ezt a raktárt is megnézte. Körüljártá ezt a helyiséget. Amint kifelé indult, hátrafelé tett néhány lépést. Így történt a halálos szerencsétlenség. Vigyázatlansága következtében beleesett a pinceürbe. Az esés olyan szerencsétlen volt, hogy Munkácsi agyrázkódást és esonttörést szenvedett. Eszméletlenül terült el a földön.

Az üzlet személyzete a mentőkért telefonált. Rózsa János azonban kocsin a lakására szállította. Munkácsinak a Szent Háromság-utca 3. szám alatt van a háza, vagyonos ember volt. Amint a lakására szállították, a családja rémülten próbálta élesztgetni, a kísérlet azonban eredménytelen maradt. Egy hétig ápolták a lakásán. A leggondosabb orvosi ápolás sem tudta azonban már megmenteni az életét. Hétfőn délből kiszenvedett.

Az örökké vigkedélyű János bácsi tragikus halála mély részvétet kelt. Egy aranykedélyű, nemesszívű ember halt ki vele az élők sorából. Régi vágásu magyar ember volt, akit örökifjúsággal áldott meg a gondviselés.

A törvényszéki orvosok fölboncolták a holttestét, a nyomozás pedig tovább folytatódik.

Szeged és a fogadalmi templom.

— A polgármester nyilatkozata. —

(Saját tudósítónktól.) Lázár György dr. polgármester kedden terjedelmes nyilatkozatot adott ki, amely Schulek Frigyesnek Szegedhez való viszonyáról szól. A nyilatkozatban a polgármester azt mondja, hogy ő is legjobban azt szeretné, ha a mester a további munkától nem lépne vissza. A Délmagyarország munkatársának még azt is kijelentette a polgármester, hogy a jövő héten Budapestre utazik, ahol személyesen tárgyalni fog a művészszel.

A polgármester nyilatkozata egyébként így hangzik:

(Schulek tiszteletdíja.)

Szeged város közönsége a törvényhatósági bizottság 1908. május 27-én tartott közgyűlésében fogadta el a Schulek Frigyes mesterrel kötött szerződést, amelyet a belügyminiszter 1909. április 28-án hagyott jóvá.

A szerződés szerint elvállalta a mester 3400 hívó befogadására alkalmas templom tervezését és művezetését 1,200.000 korona építési, és 300.000 korona berendezési költség keretében. Az előbbi után 48.000, utóbbiért 21.600 korona tiszteletdíj, továbbá 4000 korona utazási költség és 14.400 korona helyi művezetési díj mellett.

Szerződésben kötötték ki, hogy „amennyiben azonban az építési költség a város által elfogadott terv és körülírásoknak a város közönsége által utólag követelt módosulása következtében a munkák folyama alatt emelkednek, a díjrészlet az engedélyezett költségekkel szemben felmerülő többlet költség arányában felemelendő még pedig az építési munka után négy százalékkal, a belső díszítések és berendezések után pedig hét egész két tized százalékkal.

Schulek Frigyes mester 1909. december 5-ikén mutatta be a vázlatterveket és azokat a következő napon tartott közgyűlés elfogadta és tudomásul vette azt, hogy a mester közbenjöttével eszközölt köbméter számítás szerint a templom költsége 1,400.000 korona, az elhelyezésre szolgáló emelt síké pedig 100.000 korona.

Ennek alapján készültek a kiviteli tervek, melyeket a mester 1911. február 18-ikán mutatott be 3,300.000 koronás költségvetéssel, majd látván a megdöbbenést a 120 százalékos költségemelkedés fölött, február 23-ikán

kisebbitett tervet küldött be azzal, hogy ez 2,100.000 koronából megépíthető.

(Redukálják a költségvetést.)

A törvényhatósági bizottság 1911. március 7-ikén tárgyalta az ügyet és nem fogadta el a kisebbitett tervet, hanem az eredeti terv költségelőirányzatának átszámítását rendelte el, amit a város mérnöki hivatala, a tervező építési irodája kiküldöttének közbenjöttével eszközölt és amelynek eredménye szerint az építési költség 3,300.000 koronáról lepadt 2,520.000 koronára.

Ekkor került szóba a tiszteletdíjemelés kérdése, amennyiben kérdésessé vált, hogy a művészi tiszteletdíj a szerződéses 1,200.000 korona, a kubatura szerint megállapított 1,500.000 korona, a mester részletes költségvetése szerinti 3,300.000 korona, a redukált 2,520.000 korona vagy a végleszámlási összeg alapján számítsák-e. A szerződés szerint e díj csak az esetben emelkedhetik, ha a város az elfogadott terveken utólag kíván költségtöbblettel járó változtatást, ehhez képest utalta is ki a város a vázlat tervekért járt összeget.

A mester azonban bár a templom-bizottság ülésén elismerte, hogy a szerződés szerint csak az abban meghatározott összeg jár, az egész 3,300.000, illetve 2,520.000 korona után kívánta igényét megállapítani, vagy a szerződéstől való felmentését kérte.

A város mindenáron Schulek Frigyes mesterrel óhajtja a fogadalmi templomot elkészíttetni, s miután a mester azt jelentette ki, hogy a tiszteletdíj felemelés mellőzése reá nézve anyagi veszteséggel járna, a város részéről kialakult a hajlandóság a szerződés módosítására; tekintve azonban az eredeti 48.000 korona és a követelt 100.800 korona esetleg a végleszámlálás után még magasabb művészi tiszteletdíj közötti óriási különbséget, a tanács felkérte a polgármestert, hogy lépjen érintkezésbe Schulek Frigyes mesterrel megegyezés létrehozása érdekében.

(A mester és a fia.)

A polgármester érintkezésbe is lépett a szerződés teljesítése érdekében a mesterrel. Schulek Frigyes agg korára, a munkával járó izgalmakra, az utazással járó fáradalmakra hivatkozva kijelentette a visszalépés iránti kívánságát és ragaszkodott ahhoz, hogy felmentsék az elvállalt kötelezettség alul. Felbetette a polgármester a kérdést, hogy nem volna-e hajlandó a mű kivitelét a mester fia Schulek János tanár elvállalni, minthogy eképe a mester művészi genitálitása a mű kivitelénél is érvényesülhetne, mire a mester kijelentette, hogy e tekintetben fiával beszélni fog és a tárgyalás eredményéről vagy ő vagy Schulek János tanár hamarosan értesíti a polgármestert. Ez az értesítés a mai napig nem érkezett meg.

A város rendelkezésére az 1911. év végén 1,200.000 korona áll. Ekkora költségre adott megbízást, remélve, hogy a belső berendezés költségeire majd időközben gyűlik fedezet. Nagy nehézséget képez már most a kétszeresnél is magasabb építési költség előteremtése, nem is szólva a belső berendezésről. A város közönsége azonban lehető sürgősen építtetni szeretne, még pedig, mint a fentiekből kilátszik, épen Schulek Frigyes művezetése, vagy legalább szellemi befolyása alatt, mert századokra kiható művészi emléket akar.

Olyan eszme tehát, hogy a már elkészült Schulek-féle tervek alapján a kivitellel és művezetéssel más műépítész bizassék meg, akkor, midőn a mester visszalépési szándéka köztudomásra jutott s ez elhatározásra való tekintettel tájékozódás tárgyát képezhetne ugyan, az elhatározásra hivatott tényezők azonban ezzel annál kevésbbé foglalkozhatnak, mert a polgármester az általa tett és a mester igényeit megközelítő közvetítő javas-